

บทสรุป

"การประชุมชาว" :

สิ่งสำคัญที่องค์กรหนังสือพิมพ์ต้อง "จับ"

จากหลัก และภาคปฏิบัติงานจริงของการประชุมชาวที่ประมวลให้ทราบอย่างชัดเจนดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการประชุมชาวเป็นสิ่งที่จะต้องหนังสือพิมพ์ควรจับขึ้น แม้ว่าในทางปฏิบัติจะยังคงมีองค์กรหนังสือพิมพ์อีกหลายแห่งที่ไม่สามารถจับให้มีการประชุมชาวอย่างจริงจังสม่ำเสมอก็ตาม แต่โดยหลักการแล้วผู้ผลิตหนังสือพิมพ์ต่างก็ล้วนตระหนักและเห็นความสำคัญในการประชุมชาว ทั้งนี้เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภายในองค์กรหนังสือพิมพ์ ประกอบกับมีการเปลี่ยนแปลงสภาพภายนอกเป็นสำคัญ ดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงภายในองค์กรหนังสือพิมพ์ปัจจุบันที่เติบโตเพิ่มขึ้น มีโครงสร้างสลับซับซ้อน จำนวนบุคลากรและสายงานมีมากขึ้นความล้าสมัย จึงจำเป็นต้องมีการสื่อสารประสานงานภายในองค์กรอย่างค่องเนื่องแนบแน่น การประชุมชาวซึ่งเป็นการสื่อสารเพื่อการประสานงานภายในองค์กรจึงมีความสำคัญ เป็นรูปแบบหนึ่งของความพยายามจัดองค์กรอย่างเป็นระบบ ช่วยให้การปฏิบัติงานบรรลุตามเป้าหมายอย่างประหยัดเวลามากที่สุดและปราศจากจากทำงานที่ก้าวถ่วงซ้ำซ้อนกัน อันก่อให้เกิดความล่าช้าได้

2. องค์กรหนังสือพิมพ์ปัจจุบันได้กลายเป็นองค์กรธุรกิจสิ่งพิมพ์ มีการลงทุนสูง ค่าเนิ่นการเพื่อหวังผลกำไรและยังมีการแข่งขันระหว่างหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับสูงควย ผู้ผลิตจึงต่างเร่งพัฒนา เนื้อหาและรูปแบบของคนในที่สุดเพื่อครองใจผู้บริโภค ซึ่งผู้ผลิตต่างก็ตระหนักดีว่า "ชาว" เป็นเนื้อหาหลักของหนังสือพิมพ์ที่มีจุดขายดีที่สุด จึงต่างแข่งขันในเชิงวิธีการหาข่าว เพื่อได้ข่าวที่ลึก สมบูรณ์รอบคอบ ถูกต้อง และรวดเร็วมากที่สุด จึงจำเป็นต้องมีการเตรียมการเชิงรุกและรับ ในขั้นตอนนี้เองที่การประชุมชาวได้เข้ามามีบทบาทสำคัญ

3. องค์กรต่าง ๆ ในปัจจุบันมีลักษณะการบริหารที่เป็นประชาธิปไตยมากขึ้น ในแง่ของการสื่อสารที่เริ่มมีกฎระเบียบการสื่อสารจากบนลงล่าง เปลี่ยนเป็นให้ความสำคัญกับการสื่อสารจากล่างสู่บนและแนวนอนมากขึ้น เปิดโอกาสให้สมาชิกได้ร่วมแสดงความคิดเห็นตบะบอบประชาธิปไตย การประชุมชาวขององค์กรหนึ่งสื่อพิมพ์ทำให้สมาชิกในองค์กรได้เข้ามารวมประชุม ปรึกษาหารือกันเสนอขอความเห็น ขอเท็จจริงหลากหลายชั้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการระดมข้อมูลสู่การตัดสินใจปฏิบัติงานที่ถูกต้อง เกิดประสิทธิภาพและสอดคล้องกับอุดมการณ์ของหนังสือพิมพ์ที่สนับสนุนประชาธิปไตย

4. สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในประเทศและของโลกที่เจริญรุดหน้าอย่างรวดเร็วต่อเนื่องกันในยุคปัจจุบัน ใ้ก่อให้เกิดเหตุการณ์ และขอเท็จจริงที่เป็น "ข่าว" มากขึ้นตามลำดับ แหล่งข่าวเพิ่มขึ้นในหลายสาขา หลายอาชีพ การไหลเวียนของข้อมูลข่าวสารในสังคมที่ไม่หยุดนิ่ง สลับซับซ้อน ประกอบกับการเปิดกว้างของเสรีภาพในการเสนอขอเท็จจริง ความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์มีมากขึ้น การทำงานด้านข่าวจึงต้องจัดเตรียมการอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยการประชุมข่าววางแผนการสื่อสารรับมือกับสถานการณ์ของข้อมูลข่าวสารภายนอกที่ดูเหมือนจะไม่เป็นระบบนักอย่างมีประสิทธิภาพ

5. สังคมในขณะนี้มีปัญหาสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น การแก่งแย่งแสวงหาผลประโยชน์มีสูง เกิดผู้เสียเปรียบได้เปรียบ ผู้ได้เปรียบยอมพยายามควบคุมกลไกสังคมปิดบังความผิดของคนไว้ อย่างไรก็ตามพบว่าหลายครั้งที่สื่อมวลชนโดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ เป็นผู้มีบทบาทนำความจริงที่ถูกซ่อนเร้นมาแจ้งโผยเปิดเผยที่เรียกว่าการรายงานข่าวแบบ "สืบสวนสอบสวน" คือ "รายงานข่าวที่ซุกคืบลงไปในเรื่องเท็จจริง ที่มีส่วนสำคัญต่อผลประโยชน์" ⁴ การราย-

⁴ ประชัน วัลลิโก , หลักการเขียนข่าว , พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2519) , น. 182 .

ชาวลักษณะนี้นับวันจะนิยมทำกันมากขึ้นในการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ เพราะอาจถือว่าเป็นผลงาน "ชิ้นโบว์แดง" ของผู้ผลิต และสามารถตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นของผู้อ่านเป็นอย่างดี นอกจากเกิดประโยชน์โดยตรงในการเปิดเผยความจริงให้ปรากฏต่อสังคมเมื่อใดก็ตามที่หนังสือพิมพ์ตกลงที่จะรายงานข่าว เช่นนี้แล้วก็จำเป็นอย่างยิ่งที่คงจะมีการประชุมข่าว เตรียมการวางแผนระดมความคิดอย่างคอบเนื่องแนบแน่นและเต็มไปด้วยการระมัดระวัง เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องในการชุกชุมข่าวเสี่ยงภัยน้อยที่สุด ในลักษณะนี้การประชุมข่าวจึงมีบทบาทสำคัญสูงมาก

6. การประชุมข่าว มีความสำคัญต่อระบบการนำเสนอเนื้อหาข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ รวมทั้งการพาดหัวข่าว การบรรยายใต้อภาพ การลงตำแหน่งของภาพ การวางเนื้อที่โฆษณา เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาความผิดทางกฎหมาย ตลอดจนการถูกฟ้องร้องหรือถูกสั่งปิดหนังสือพิมพ์ในภายหลังได้

ในกรณีที่จะมีการเสนอข่าวอันเสี่ยงต่อการถูกฟ้องร้อง ที่ประชุมจะร่วมปรึกษารวบรวมข้อเท็จจริงระมัดระวัง เพื่อหลีกเลี่ยงข้อผิดพลาดอันอาจจะเกิดขึ้นได้ โดยเฉพาะในสภาวะปัจจุบันที่หนังสือพิมพ์ยังอยู่ภายใต้กฎหมายประกาศคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 (ปร. 42 ซึ่งภายหลังมีการเคลื่อนไหวให้รัฐบาลยกเลิกคำสั่งนี้) ซึ่งให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่พนักงานการพิมพ์สามารถปิดหนังสือพิมพ์ได้ หนังสือพิมพ์จึงต้องระมัดระวังเป็นพิเศษในการเสนอข่าวสารต่าง ๆ ที่จะทำให้เกิดถูกฟ้องร้องหรือถูกสั่งปิดได้

บ่อยครั้ง เราพบว่า การพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์ทำให้เกิดถูกฟ้องร้องในข้อหาหมิ่นประมาท หรือแม้แต่ถูกสั่งปิด เช่น กรณีหนังสือพิมพ์แนวหน้า วันที่ 8 ก.พ. 2533 พาดหัวข่าวน่าว่า "จับตุ๊กซาอุฯ บงการฆ่า 3 เพื่อนร่วมชาติ" และในวันต่อมา 9 ก.พ. 2533 พาดหัวข่าวอีกว่า "ปฏิเสขจับจนท. ตุ๊กซาอุฯ มือฆาตกรบถกบฏคอจร" ซึ่งทำให้หนังสือพิมพ์ถูกพนักงานการพิมพ์สั่งปิดเพราะ "พาดหัวข่าวไม่เหมาะสม มุ่งขาย ไม่คำนึงความสัมพันธ์ 2 ประเทศ" มีผลให้หนังสือพิมพ์ได้รับความเสียหายจากการที่หยุดดำเนินการเพราะถูกสั่งปิดประมาณ 7 ล้านบาท

7. ส่วนหนึ่งของการประชุมชาวของหนังสือพิมพ์บางฉบับ คือการประเมินผลงานและ เปรียบ เทียบข้อดีข้อด้อยกับผลงานจากหนังสือพิมพ์ฉบับอื่น ๆ

การประเมินผลงานในการประชุมชาวมีความสำคัญทำให้เกิดการปรับปรุงงาน ผู้บริหารหนังสือพิมพ์และผู้ร่วมงานได้รับทราบปัญหาและอุปสรรค เสนอแนวทางแก้ไขการทำงานในวันต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น ไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่แคร์คไปข้างหน้าและพยายามให้ เห็นคุณค่าของหนังสือพิมพ์ฉบับอื่น ๆ

8. การประชุมชาวก่อให้เกิดสัมพันธภาพและความเข้าใจที่ดีระหว่างสมาชิกผู้ปฏิบัติงานเพราะทุกคนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น ขอเสนอแนะ รวมทั้งอธิบายถึง เหตุผลในการทำงานที่ผิดพลาดของคน ทำให้รู้สึกว่าตนเอง เป็นส่วนหนึ่งขององค์กรอย่างแท้จริงซึ่งถือว่าเป็นผลเชิงจิตวิทยาในการปฏิบัติงานขององค์กรให้เกิดประสิทธิภาพและแสวงหาความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างกว้างขวาง

นอกจากนี้การประชุมชาวยังมีบทบาทต่อการสื่อสารภายในองค์กร ถือเป็นรูปแบบหนึ่งของสื่อสารระหว่างกลุ่มภายในองค์กรหนังสือพิมพ์ เพราะมีทั้งการสั่งการจากหัวหน้าสู่ผู้ใต้บังคับบัญชา การแสดงความคิดเห็นจากลูกน้องสู่หัวหน้าและการร่วมกันปรึกษาหารือ จึงถือเป็นการสื่อสารที่ครบวงจรและสมบูรณ์แบบประการหนึ่ง ซึ่งในเรื่องการสื่อสารนี้องค์กรหนังสือพิมพ์จำเป็นต้องตระหนัก ต้องจัดการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลความสำเร็จหรือล้มเหลวของงานจึงขึ้นอยู่กับความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการสื่อสารด้วย

ภารกิจการสื่อสารขององค์กรหนังสือพิมพ์จึงมิใช่มุ่งผลิตสารจากองค์กรสู่ภายนอก จากนักข่าว กองบรรณาธิการ สู่ผู้อ่านเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพภายในองค์กรด้วย ซึ่งทั้งสองส่วนต่างก็เกื้อหนุนและมีความสัมพันธ์กัน

การประชุมข่าวของหนังสือพิมพ์รายวัน :

จากปัจจุบันถึงอนาคต

อาจกล่าวสรุปได้ว่าการประชุมข่าวนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อองค์กรหนังสือพิมพ์ในสภาพปัจจุบันที่เติบโตมีโครงสร้างซับซ้อนและหลายสายงาน จำเป็นต้องอาศัยการประชุมข่าว เพื่อสร้างการประสานงานในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ใหญ่คลากรภายในองค์กรโดยผลิตงานคานข่าวอย่างสมบูรณ์ ถูกต้อง รวดเร็วมากที่สุด เพื่อที่ว่าหนังสือพิมพ์ของคุณสามารถยกระดับคุณภาพการนำเสนอข่าวและเนื้อหาอื่น ๆ สู่การแข่งขันในเชิงธุรกิจของตลาดสิ่งพิมพ์ที่นับวันจะแข่งขันรุนแรงมากยิ่งขึ้นทั้งคุณภาพและปริมาณตลอดจนการลงทุน

อย่างไรก็ตามเมื่อมองภาคปฏิบัติจริง การประชุมข่าวในปัจจุบันยังต้องพัฒนาทั้งรูปแบบและเนื้อหาโดยคงมีการระดมขอเท็จจริงและขอคิดเห็นสู่ที่ประชุมให้มากยิ่งขึ้น ผู้บริหารระดับสูงควรกำหนดเป็นนโยบายจัตถสรร เวลาใหญ่สื่อข่าวตลอดจนพนักงานสายงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้าประชุมให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ สมาชิกควรมีการเตรียมการก่อนการประชุมที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ปฏิบัติงานขององค์กรหนังสือพิมพ์ไม่ว่าขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ต้องค้นคว้าตระหนักถึงความสำคัญในการร่วมประชุมข่าวให้มากยิ่งขึ้นในฐานะที่เป็นวิธีการและกลยุทธ์ซึ่งจะผลักดันตนเองและองค์กรเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการสื่อสารและการผลิตสิ่งพิมพ์ที่มีคุณภาพสู่การมีส่วนช่วยยกระดับการรับรู้ความคึกของผู้อ่าน และช่วยเหลือพัฒนาสังคม

สำหรับในอนาคตที่กล่าวกันว่าจะ เป็นโลกในยุคข้อมูลข่าวสาร มีข้อมูลข่าวสารเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากทั้งไหลเวียนสลับซับซ้อน ในสภาพเช่นนี้จะทำให้การประชุมข่าวทวีความสำคัญเพิ่มขึ้นในลักษณะที่เป็นการวางแผนงานเพื่อผลิตหนังสือพิมพ์จะไคเตรียมการพร้อม "รับมือ" ต่อสถานการณ์ของข่าวสารดังกล่าว รวมทั้งพร้อม "รับมือ" ต่อระบบสายงานการทำงานขององค์กรหนังสือพิมพ์เองที่เติบโตอย่างค่อเนื่องให้เกิดการประสานงานที่ดี รวดเร็ว ไม่สับสนและซ้ำซ้อน และเพราะใน

อนาคตมีแนวโน้มว่าการรายงานข่าวแบบสืบสวนสอบสวนจะเป็นที่นิยมมากขึ้น นั่นย่อมทำให้การประชุมข่าวซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญในการเตรียมการทำข่าวดังกล่าวเพิ่มบทบาทยิ่งขึ้นด้วย

อย่างไรก็ตาม การประชุมข่าวในอนาคตอาจต้องมีการปรับเปลี่ยนขนาดใหญ่ในรูปแบบการประชุมซึ่งจะทำให้ผู้ร่วมประชุมเสียเวลาน้อยที่สุด เพราะโลกในอนาคตจะเป็นโลกที่ผู้ทำงานเกี่ยวกับข้อมูลรวมทั้งสื่อมวลชนต้องแข่งขันช่วงชิงกันในเรื่องความรวดเร็วในการรายงาน ใ้เห็นคือการอยากรับรู้ "กระหายข้อมูล" ของผู้บริโภคข่าวสารยุคอนาคต และเห็นคือการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ด้วยเหตุนี้การประชุมข่าวในอนาคตอาจจะไม่เป็นรูปแบบที่บุคคลในองค์กรต้องมานั่งพูดคุยกันในห้องเหมือนในขณะนี้อีกแล้ว ซึ่งทำให้เสียเวลามาก

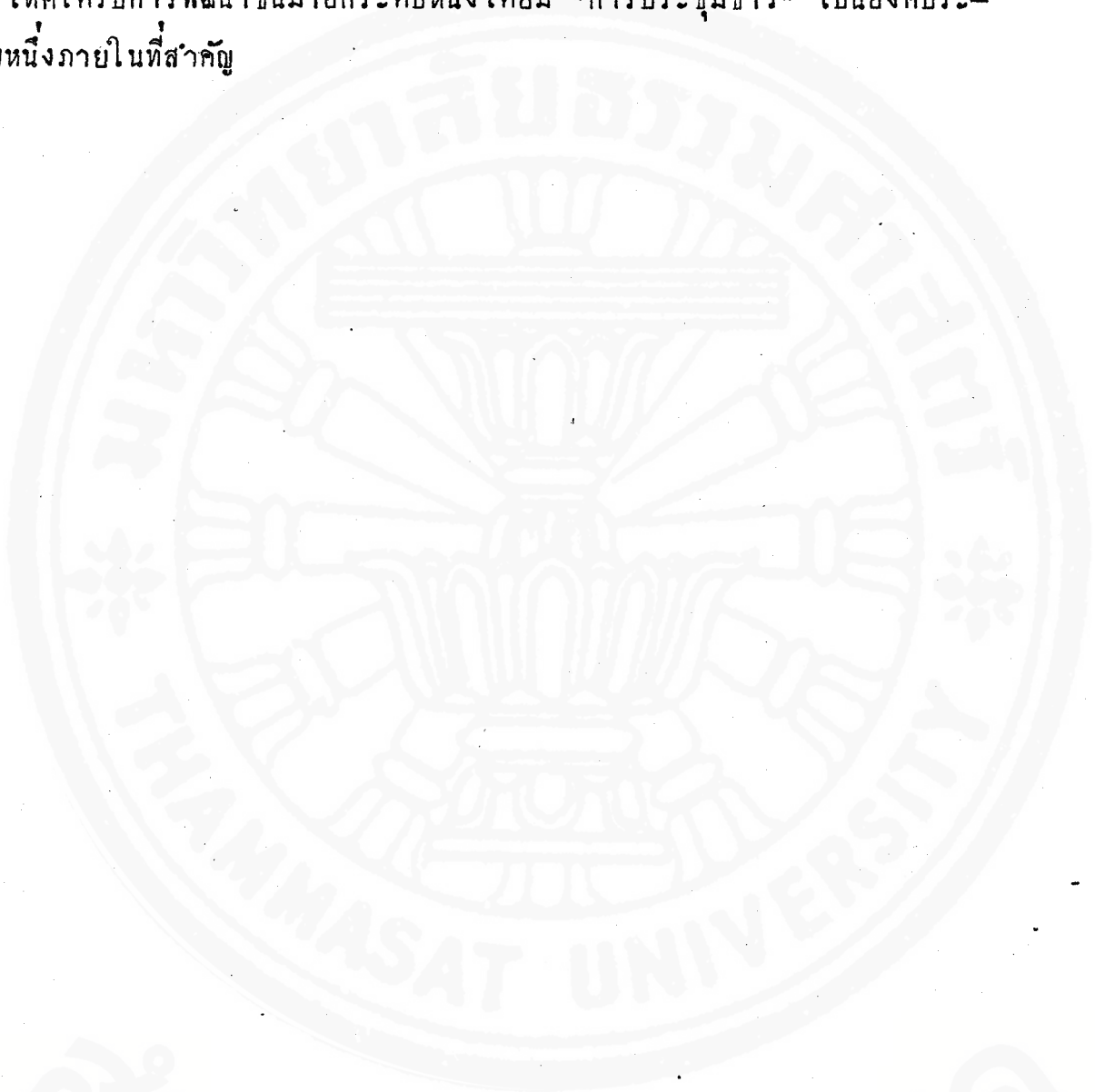
เกี่ยวกับเรื่องนี้ นายสมหมาย ปาริจฉัตต์ บรรณาธิการบริหาร "มติชน" ใกล้เคียงทัศนะไวนาสนใจว่า "ในอนาคตเราอาจจะประชุมข่าวทางคอมพิวเตอร์ก็ได้ มีคอมพิวเตอร์คนละตัวแล้วก็ประชุมกันทางคอมพิวเตอร์ กดคอมพิวเตอร์ออกมาต่อกันทางคอมพิวเตอร์ ไม่ต้องมานั่งประชุมกันเหมือนตอนนี้"

และที่สำคัญคือ อุปกรณ์เครื่องมือการสื่อสารที่ทันสมัยจะถูกนำมาใช้ในการประชุมข่าวยุคอนาคต เช่น คอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์เครื่องมืออื่น ๆ เพื่อช่วยในการจัดการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ , นำเสนอข้อมูลได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว ช่วยในการคาดประเด็นข่าว รวมทั้งช่วยคาดการณ์เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างแม่นยำอีกด้วย เครื่องมืออุปกรณ์ทางเทคโนโลยีที่ทันสมัยเหล่านี้ย่อมจะช่วยให้การประชุมข่าวในอนาคตมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ส่งผลต่อการนำเสนอเนื้อหาที่มีคุณภาพของหนังสือพิมพ์โดยเฉพาะคานการนำเสนอข่าวนั้นเอง

และไม่ว่าเทคโนโลยีคานการพิมพ์รวมทั้งเครื่องมือทางการสื่อสารจะพัฒนาก้าวหน้าไปมากเพียงใดก็ตาม การประชุมข่าวขององค์กรหนังสือพิมพ์ก็จำเป็นต้องดำรงอยู่ควบคู่ไปกับการแสดงบทบาทในตัวของมันเอง เพิ่มขึ้นทุกขณะในอันที่จะสร้างมาตรฐานใหม่แห่งการเพิ่มศักยภาพของปฏิบัติการในแต่ละองค์กรที่สามารถ

ผลิตภัณฑ์วิชาชีพอของคนที่ทำหน้าที่สื่อมวลชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
มากยิ่งขึ้น

ซึ่งนั่นก็หมายถึงว่างานคานการนำเสนอข่าวโดยรวม "ทั้งระบบ" ใน
ประเทศได้รับการพัฒนาขึ้นมาอีกระดับหนึ่งโดยมี "การประชุมข่าว" เป็นองค์ประ-
กอบหนึ่งภายในที่สำคัญ

ชำนาญกหอสมุด